

Opinie

COLUMN
NEELIE
KROES

Lekker model

Het is altijd goed de adviezen van je voorgangers zorgvuldig te overwegen. De heer Jean-Claude Juncker parafraserend: 'Jeroen, als het nodig is, moet je liegen.' Blijkbaar heeft de voormalige Eurogroep-voorzitter geleerd wat de markt graag hoort. De waarheid is niet belangrijk, de rust wel.

Het gezegde 'Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel' gaat al lang niet meer op. Door het kortetermijndenken en de snelheid van de ontwikkelingen zijn we de vorige leugen al vergeten als we de volgende omarmen. Blijkbaar willen de markten dat.

Vertel je de waarheid, dan is de nood aan de man. Dan ben je ineens onervaren, naïef, zelfs onverantwoordelijk.

De waarheid is dat in Cyprus niet de belastingbetalers maar de aandeelhouders en de grote spaarders zullen betalen voor de problemen die zijn ontstaan in een banksector waar mensen maar al te graag grote risico's namen om hogere rendementen te krijgen. Waar hebben we dat eerder gezien?

De waarheid is ook dat Cyprus zelf een

We willen drama! We willen grote koersschommelingen, want ook daaraan kun je verdienen. Dijsselbloem is blijkbaar nog niet cynisch genoeg.

substantiële bijdrage moet leveren aan de oplossing en dat de Cyprioten voorstellen de kleine spaarders niet te ontzien, tegen het advies van de voorzitter van de Eurogroep in.

Bij de probleembank SNS Reaal in Nederland is de belastingbetaler opgedraaid voor de kosten van onverantwoorde risico's. In Cyprus is voor een nieuw 'model' gekozen. Of was het een 'blauwdruk', een 'template'?

Op grond van een woord dat niet blijkt uitgesproken maar misschien in de mond is gelegd, reageren de markten, de politiek, economische commentatoren en iedereen anders met een uitgesproken en vaak vernietigende mening.

We smachten blijkbaar naar het ontdekken van een fout met consequenties.

Iedereen weet dat elke bankencrisis anders is en dat per sector en per land gekken moet worden naar oplossingen. Toch springt de massa op de mogelijkheid om uit de woorden van Eurogroep-voorzitter Jeroen Dijsselbloem iets anders te concluderen.

We willen drama! We willen grote koersschommelingen, want ook daaraan kun je verdienen. Dijsselbloem is blijkbaar nog niet cynisch genoeg. Hij meent misschien nog dat de inhoud, wat er werkelijk is gezegd en besloten, ertoe doet, in plaats van de perceptie die iedereen met een politieke of financiële agenda eraan kan verbinden.

De leugen mag een handig instrument zijn en de waarheid tegenwoordig te traag om te achterhalen, maar daartegenover staat een ander gezegde: 'Eerlijk duurt het langst.' En als we ooit de hoop hebben het vertrouwen van burgers en spaarders in de financiële sector te herstellen, zullen we eerlijker moeten uitleggen waar de pijn zit.

Neelie Kroes
Europees commissaris

Dit knip- en plakwerk van besparingen heeft zijn grenzen bereikt.

GERT PEERSMAN

Er is dringend nood aan een masterplan met saneringsmaatregelen. Zo dringend zelfs, dat dit geen werk is voor een volgende regeringsploeg.

De regering heeft de laatste hand gelegd aan een moeizame begrotingscontrole. Het resultaat is zeer voorspelbaar. Aangezien het over het lopende begrotingsjaar gaat, zijn er niet zoveel mogelijkheden. Uiteindelijk wordt nog maar eens de kam gehaald door de overheidsuitgaven, en hier en daar belastingen verhoogd. Vervolgens plakt de regering daar een etiket 'structurele besparingen' op, en de klus is geklaard. Geslaagd voor de toets van Europees commissaris Olli Rehn, en daarna is het weer *business as usual*.

Althans, tot de volgende begrotingsopmaak. Dan zal de regering constateren dat ze weer enkele miljarden moet vinden, en kan het knip- en plakwerk met maatregelen opnieuw beginnen. En bij de daaropvolgende begrotingscontrole, van hetzelfde laken een broek. Nu al weten we dat we alleen al door de vergrijzingskosten het huidige besparingstempo nog minstens 20 à 30 jaar zullen moeten aanhouden. Zelfs als de economische groei fors aantrekt en de begroting er automatisch op vooruit gaat.

De economische groei zal echter niet aantrekken, mede door deze manier van besparen. De regering gaat er verkeerdelijk van uit dat een strategie van knip- en plakwerk het minst op de groei weegt. Uit onderzoek wordt steeds duidelijker dat niet zozeer de besparingen op zich de groei in België en Europa fnuiken, maar de onzekerheid over de besparingen die nog moeten komen.

Niet dom

Gezinnen en bedrijven zijn niet dom. Zij weten dat er van de uiteindelijke inspanning nog maar een fractie achter de rug is, en dat de catalogus van kleine maatregelen uitgeput geraakt. De vraag waar iedereen mee rondloopt, is dan ook wie moet opdraaien voor de resterende besparingen. Dát weegt op de groei.

Niets is immers schadelijker voor economische groei dan onzekerheid. Gezinnen die niet weten hoeveel belastingen ze de komende jaren precies moeten afdragen, consumeren niet, maar gaan meer dan nodig sparen om buffers aan te leg-

gen. Want de overheid zal maar bij u de nodige euro's komen halen. Met een beleid dat systematisch afwacht tot de volgende begrotingsopmaak om maatregelen te nemen, weet je nooit.

Dat geldt nog meer voor investeringen van bedrijven, want daar gaat het over beslissingen met gevolgen voor meerdere jaren. Komt er ondertussen een lastenverlaging voor arbeid, en hoeveel is dat dan? Blijft het systeem voor notionele interestafrek bestaan? Komt er een vermogensbelasting? Hoe zit het met het steeds terugkerende idee van een btw-verhoging? Bedrijven hebben allemaal vragen waar vandaag niemand het antwoord op kent.

De gevolgen liggen voor de hand. Hoe onzekerder bedrijven zijn over deze parameters, hoe meer ze investeringen uitstellen tot ze de nodige informatie hebben. Hoe preciezer ondernemingen weten hoeveel een investering kost en opbrengt, hoe makkelijker ze effectief investeren. En exact dat ontbreekt bij een begrotingsstrategie die erin bestaat te wachten op het volgende begrotingsconclaaf om allerlei onvoorspelbare maatregelen te nemen.

Improvisatiewerk

Voor alle duidelijkheid, aangezien het over een lopend begrotingsjaar gaat, is er nu geen alternatief om de vooropgestelde doelstelling te halen. Het is ook goed om elke euro vier keer om te draaien alvorens hem uit te geven. Dit *stop-and-go* besparingsbeleid heeft echter zijn grens bereikt. Als we de overheidsfinanciën structureel gezond willen maken en willen aanknopen met economische groei, dan hebben we dringend nood aan een masterplan dat alle maatreg-

Nu al weten we dat we alleen al door de vergrijzingskosten het huidige besparings-tempo nog minstens 20 à 30 jaar moeten aanhouden.

len voor de komende jaren zo gedetailleerd mogelijk uitstippelt.

Zo'n masterplan tekent bijvoorbeeld de lijnen uit van waar en hoe bespaard zal worden, en welke verschuivingen er komen in de belastingen. Het legt ook vast hoe de arbeidsmarkt en de pensioenen hervormd worden, en hoe het industrieel en concurrentiebeleid er in de toekomst uitziet.

Van zulke maatregelen voel je de effecten niet meteen in de begroting. Maar eenmaal op kruissnelheid leiden ze wel tot een structurele verbetering van de overheidsfinanciën zonder dat er improvisatiewerk nodig is. En het zal vooral die moordende onzekerheid bij gezinnen en bedrijven doen verminderen. Dat zal zich op zijn beurt vertalen in meer consumptie, investeringen en economische groei.

Sommigen opperen dat dit werk is voor een volgende regeringsploeg. Dat is echter te laat. Indien we vóór het einde van het decennium een begroting in evenwicht willen hebben en willen aanknopen met normale groeicijfers, dan moet er deze legislatuur nog initiatief genomen worden.

Gert Peersman
Hoogleraar economie aan de Universiteit Gent

De opinie van Zak

COLUMN
DE KIJK
VAN COOLS

Veertig dagen

Eindelijk, het is volbracht. Neen, ik heb het op deze paaszaterdag niet over het donkere stervensuur dat gisteren herdacht werd.

En het heeft ook niks te maken met de vastenperiode, intussen wegge deemsterd tussen de folklore van Aswoensdag en de paasklokken. Ik bedoel gewoon dat mijn veertig dagen zonder vlees erop zitten. Veertig dagen lang heb ik geen enkel stukje gegeten, geen lapje varkensvlees, geen malse biefstuk, geen gemalen versie, zelfs geen stukje kip. Dat klinkt heel voorbeeldig, maar u moet weten dat ik van nature geen carnivoor ben. Toen ik in Hautekiet op Radio 1 werd gepolst over mijn goede voornemen, kreeg ik de vraag of ik me niet flauwtjes zou gaan

voelen en of dat geen weerslag zou hebben op mijn interviewstijl. Waarop ik Jan uit zijn fantasieën verloor: ik verorber géén bloederige T-Bonesteak voor de uitzending, en ook niet op een ander moment. Onze deadline ligt trouwens zo krap dat een cracker met yoghurt gewoonlijk de harde realiteit is.

Toen Alexia Leysen, het jonge brein achter die veertig dagen zonder vlees, me vroeg, had ik dan ook amper bedenktijd nodig. Wat ik toen niet wist, is dat de slogan onvolledig is. Na 'zonder vlees' volgt ook nog eens 'zonder vis', en dat maakte mijn menu in één klap wel heel groentrig. Maar intussen heeft de vegetarische keuken voor mij nog weinig geheimen. Quinoa met gegrilde paprika, asperges

Ik kan de steller van de parlementaire vraag geruststellen: ik kijk uit naar een lamskoteletje met Pasen.

met mozzarella di bufala, groentetaarten, falafel, of lentelasagne: ik tover het stilaan verbazend routineus uit mijn hoed.

Ik ging ervan uit dat mijn huisgenoten mij hoofdschuddend zouden laten begaan. Zij zijn wél gezond carnivoor. Maar kijk, de solidariteit was groot en ze deden

overtuigd mee. Hun redenering was net zo eenvoudig als de mijne: gewoon eens nadenken over je eetpatroon, over wat er op je bord terechtkomt en de productieketen die er aan voorafgaat. Nadenken over onze ecologische voetafdruk, dat is toch prima?

Maar tot mijn verwondering drukte een gewaardeerd politicus onlangs zijn bezorgdheid uit in een parlementaire vraag. Of het geoorloofd was dat een televisieanker van de openbare omroep zich zo openlijk afzette tegen vleesconsumptie en campagne voerde voor een vegetarische levensstijl? Los van het feit dat ik zelf niet onzijdig door het leven ga, en er al eens een persoonlijke mening op nahoud, kan ik de vraagsteller echt geruststellen. Ik kijk uit naar een lamskoteletje met Pasen. Mijn

kinderen zal ik hun favoriete gerechten mét vlees niet onthouden. En een BBQ is gezellig. Maar ik denk dat we moeten kunnen nadenken over de toekomst, en hoe we die veiligstellen voor onze kinderen. Hoeveel vlees consumeren? Hoeveel vis? Maar ook: hoeveel soja? Ook dat is een bijzonder intensief productieproces. Zoals zo dikwijls ligt de waarheid dus ergens in het midden. Wat er dit weekend ook op uw bord ligt, ik wens u een hele fijne Pasen.

Kathleen Cools
Journaliste bij de VRT

